

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ - ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ. Η ΑΛΛΗ ΑΠΟΨΗ

του Σωτήρη Πρέντζα, μέλους της Δ.Ε. ΤΕΕ/ΤΚΜ

Στο κείμενο που ακολουθεί παρατίθενται διευκρινήσεις καθώς και απόψεις σχετικές με τη θεματολογία και το περιεχόμενο του κειμένου που δημοσιεύτηκε στο φύλλο 351/14-4-08 στο ΤΕΧΝΟΓΡΑΦΗΜΑ με τον τίτλο «ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ-ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ». Για να γίνουν κατανοητές οι αναφορές μου είναι απαραίτητη η αναδρομή στο ήδη δημοσιευμένο κείμενο όπου παρουσιάζονταν απόψεις για παρεμβάσεις σε πέντε περιοχές της πόλης (Πλατεία Διοικητηρίου, οικοπέδων: της οδού Φιλικής Εταιρίας και του ιδρύματος Άγιος Στυλιανός, νέου Δικαστικού Μεγάρου και Μητροπολιτικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης στο στρατόπεδο Φαρμάκη).

Το δημοσιευμένο κείμενο στο φύλλο 351/14-4-08, είναι πόνημα της Μόνιμης Επιτροπής Αρχιτεκτονικών Θεμάτων, με αφορμή εισήγησή μου για παρέμβαση του ΤΕΕ/ΤΚΜ προκειμένου να αποτραπεί η ανοικοδόμηση των οικοπέδων: α) της οδού Φιλικής Εταιρίας και του ιδρύματος Άγιος Στυλιανός και να επιβληθεί περιορισμός στο ύψος της οικοδομής του Γερμανικού Προξενείου στην παραλιακή λεωφόρο.

Το κείμενο της Μ.Ε. συζητήθηκε στη Διοικούσα Επιτροπή και εγκρίθηκε κατά πλειοψηφία (6-4) γεγονός που έπρεπε για λόγους δεοντολογίας να αναγράφεται στο εισαγωγικό σημείωμα του δημοσιεύματος.

Στο εισαγωγικό σημείωμα του δημοσιευμένου κειμένου γίνονται αναφορές σε βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν τη σύγχρονη αρχιτεκτονική, όπως η βιώσιμη ανάπτυξη η κοινωνική συνοχή, η προστασία του περιβάλλοντος, η νέα αντίληψη στην αρχιτεκτονική και την πολεοδομία, οι αποτελεσματικές και συνολικές λύσεις στα ζητήματα ανάπτυξης κτλ., οι οποίες όντως είναι το ζητούμενο για την αστική ανάπτυξη σήμερα.

Δεν σημαίνει όμως απαραίτητα ότι οι αρχές αυτές έχουν σχέση ή ανταποκρίνονται στο πνεύμα που προσεγγίζονται τα θέματα που παρουσιάζονται στο δημοσίευμα.

Στο δημοσίευμα γίνεται ενιαία προσέγγιση θεμάτων με διαφορετικό περιεχόμενο και αποστεώνονται έτσι αυτά καθ' αυτά τα ουσιαστικά προβλήματα κάθε θέματος.

Ο προβληματισμός π.χ. για τη χωροθέτηση της επέκτασης του Δικαστικού Μεγάρου στον χώρο του Λιμανιού και της μη προκήρυξης Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού για το κτίριο αυτό, παρατίθεται δίπλα δίπλα με τις σκέψεις για τις μεγάλες καθυστερήσεις στην υλοποίηση του μελλοντικού κτιρίου του Μητροπολιτικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης στο στρατόπεδο Φαρμάκη και του παγώματος των διαδικασιών αντίστοιχου κέντρου στη Δυτική Θεσσαλονίκη. Αντιμετωπίζονται επίσης σαν θέματα ίσης αξίας και περιεχομένου με τα άλλα τρία θέματα που αφορούν την ιστορία της πόλης (Πλατεία Διοικητηρίου, οικοπέδων: α) της οδού Φιλικής Εταιρίας και β) του ιδρύματος Άγιος Στυλιανός).

Ειδικότερα:

1. οικόπεδο Φιλικής Εταιρίας

Στο δημοσίευμα γίνεται προσπάθεια να τεκμηριωθεί ότι η ανοικοδόμηση του συγκεκριμένου οικοπέδου δεν είναι κάτι ασυνήθιστο σε σχέση με τη διεθνή πρακτική αλλά και την ανάγκη οι νέες πόλεις να χτίζονται στα χνάρια παλαιότερων. Θα θυμίσω λοιπόν στους αναγνώστες γεγονότα και σκέψεις για την τεκμηρίωση της αντίθετης άποψης.

Ενώ στα γειτονικά οικόπεδα της τράπεζας Πειραιώς και της Δημοτικής Βιβλιοθήκης, τα οποία οικοδομήθηκαν στο παρελθόν, περιορίστηκε η κάλυψη και αφέθηκαν τα τείχη ελεύθερα στον ακάλυπτο χώρο τους, στο συγκεκριμένο οικόπεδο 30 χρόνια μετά την ανάδειξη του τείχους στην περιοχή, επιχειρείται στην ουσία η απαξίωσή του με την κατάκωση κάτω από ένα σύγχρονο κτίριο γραφείων. Έχει ανάγκη άραγε και άλλων γραφείων το ιστορικό κέντρο;

Η ανοικοδόμηση του συγκεκριμένου οικοπέδου ανατρέπει την προοπτική ανάδειξης ελεύθερων των διασωθέντων τμημάτων του ανατολικού τείχους σε ένα ορατό βάθος χρόνου.

Το οικόπεδο ανήκει στην εκκλησία της Ελλάδος η οποία θα έπρεπε να δείξει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το Βυζαντινό τείχος της Θεσσαλονίκης. Αναλώθηκε αντίθετα σε μια μακροχρόνια πίεση και εμμονή που δημιουργεί αρνητική εντύπωση στους συμπολίτες μας.

Τα διασωθέντα μνημεία σ' αυτή την πόλη αποτελούν τεκμήρια για την ιστορία της και πρέπει να προστατευθούν «ως κόρη οφθαλμού».

Η ανοικοδόμηση οικοπέδων στα οποία υπάρχουν σημαντικά ευρήματα ιδιαίτερου αρχαιολογικού και ιστορικού ενδιαφέροντος για την πόλη μας δημιουργεί εύλογα ερωτηματικά και προβληματισμό και για τις προτεραιότητες της πολιτείας και των φορέων που διαχειρίζεται αυτό τον εθνικό πλούτο. Δεν αρκεί λοιπόν η κατεδάφιση των παραπηγμάτων που εφάπτονται στο τείχος στην περιοχή της Άνω Πόλης, αλλά χρειάζεται σταθερή γραμμή και ενέργειες για τη προστασία του μνημείου σε όλο το μήκος του.

Η ανοικοδόμηση του συγκεκριμένου οικοπέδου θα αποτελέσει άλλοθι και αφορμή για την ανοικοδόμηση και κάθε άλλου οικοπέδου κατά μήκος του τείχους. Ήδη φημολογείται η ανοικοδόμηση γειτονικού οικοπέδου όπου σήμερα υπάρχει λυόμενο σχολείο από την εποχή των σεισμών.

Το Βυζαντινό τείχος, είναι μνημείο μοναδικής ιστορικής αξίας και η πλήρης ανάδειξή του πρέπει να αποτελέσει στόχο και επιδίωξη των τοπικών αρχών και φορέων τους οποίους πρέπει να κινητοποιήσουμε.

2. οικόπεδο Αγίου Στυλιανού

Στο κείμενο της Μ.Ε. γίνεται εμπειριστατωμένη ανάλυση με προσθέσεις και πολλαπλασιασμούς εμβαδού οικοπέδου, συντελεστού δόμησης κτλ προκειμένου να γίνει κατανοητό από τους αναγνώστες τι μεγάλο όφελος θα έχει η πόλη από την προκήρυξη αρχιτεκτονικού διαγωνισμού και την μη εξάντληση του συντελεστού δόμησης στο συγκεκριμένο οικόπεδο.

Έχω σοβαρές επιφυλάξεις αν όλες οι αναφορές στην εισαγωγή του δημοσιευμένου κειμένου σε βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν τη σύγχρονη αρχιτεκτονική, εμπεριέχονται στη φράση «περιορισμένος συντελεστής δόμησης».

Ελπίζω στο μέλλον να μη τύχουν της ίδιας προσέγγισης τα γειτονικά οικόπεδα του «ΠΑΠΑΦΕΙΟΥ» ή της «ΥΦΑΝΕΤ» και κατ' επέκταση του «ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟΥ», της Δ.Ε.Θ., κ.ο.κ.

3. οικόπεδο Γερμανικού Προξενείου

Το οικόπεδο παραχωρήθηκε από το Ελληνικό κράτος με συγκεκριμένους όρους και περιορισμούς ως προς το ύψος του μελλοντικού κτιρίου λόγω της γειτνιάσής του με το διατηρητέο κτίριο της Σχολής Τυφλών.

Οι λόγοι για τους οποίους επιβλήθηκαν οι περιοριστικοί όροι δεν εξέλειπαν.

Θεώρησα υποχρέωση τη δημοσιοποίηση των απόψεών μου που κατατέθηκαν στη Διοικούσα Επιτροπή για να γνωρίζουν οι συνάδελφοι ότι υπάρχουν και άλλες προσεγγίσεις και να μη δημιουργείται εσφαλμένη εικόνα για την αντιμετώπιση θεμάτων στα πλαίσια διαμόρφωσης θέσεων του ΤΕΕ/ΤΚΜ για θέματα της πόλης.

Εκτιμώ επίσης ότι η προστασία των μνημείων και της ιστορίας της πόλης δεν αποτελεί αποκλειστικότητα για τους ειδήμονες και τους έχοντες θεσμικό ρόλο για την διαχείρισή τους. Στα συγκεκριμένα θέματα οι θεματοφύλακες επέδειξαν ευελιξία και άλλαξαν τις αρχικές τους θέσεις. Οι αποφάσεις της Πολιτείας πρέπει να έχουν διαχρονική ισχύ και να μη αλλοιώνονται ευκαιριακά και επιλεκτικά.

Δε σημαίνει όμως αυτό ότι και το ΤΕΕ/ΤΚΜ πρέπει να τους ακολουθεί.

Η πόλη πρέπει να σέβεται και να διατηρεί την ιστορική της μνήμη για να έχει και μέλλον. ■